

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและขอเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและสำรวจสภาพที่เป็นจริงในด้าน ความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมต่อสิ่งแวดล้อมของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง
2. เพื่อเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมต่อสิ่งแวดล้อมของบุคคลตามตัวแปรอิสระใดแก ภูมิภาค สภาพความเป็นเมือง สถานภาพ เพศ ศาสนา และอาชีพหลักของครอบครัว
3. เพื่อพัฒนามาตรวัดความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมต่อสิ่งแวดล้อม

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ครูและผู้ปกครอง จากภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคตะวันออกและกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 2,835 คน จากการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีเลือกแบบหลายขั้นตอน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง มีข้อความทั้งสิ้น 10 ข้อ สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพ เพศ อายุ ภูมิภาค ระยะเวลาการศึกษา เชื้อชาติ ศาสนา อาชีพหลักของครอบครัว รายได้ทั้งหมดของครอบครัว และจำนวนสมาชิกทั้งหมดในครอบครัว

2. มาตรวัดความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งคณะวิจัยภาควิชาจิตวิทยาสร้างขึ้นโดยอาศัยแนวคิดตามทฤษฎีการวัดทัศนคติของพิชไบน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเตรียมการก่อนเก็บข้อมูล

1.1 ทดสอบหาค่าความเที่ยง (Reliability) ความตรง (Validity) และความเท่าเทียมกัน (Equivalence) ของมาตราวัด โดยนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั้งเพศชายและเพศหญิง โรงเรียนพระโขนงพิทยาลัย จำนวน 38 คน

1.2 ติดต่อขอความร่วมมือในการวิจัยจากโรงเรียนที่ใช้เป็นแหล่งเก็บรวบรวมข้อมูล

1.3 จัดพิมพ์มาตราวัดความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมต่อสิ่งแวดล้อม 2 ฉบับ จำนวน 3,000 ชุด

2. การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 กลุ่มตัวอย่างนักเรียน ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลภายในห้องเรียนหรือสถานที่ที่โรงเรียนจัดให้ตามความเหมาะสม โดยขั้นแรกผู้วิจัยจะแนะนำตนเอง พร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย จากนั้นจึงแจกมาตราวัด พร้อมทั้งอธิบายวิธีการตอบมาตราวัดให้กลุ่มตัวอย่างตอบ ในขั้นสุดท้ายผู้วิจัยจะตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ในการตอบของกลุ่มตัวอย่าง

2.2 กลุ่มตัวอย่างครู ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากผู้บริหารโรงเรียนในการแจกมาตราวัดแก่ครู จากนั้นผู้วิจัยจะกลับมารับมาตราวัดคืนตามเวลาที่นัดหมาย พร้อมทั้งตรวจสอบความเรียบร้อยสมบูรณ์ของการตอบมาตราวัด

2.3 กลุ่มตัวอย่างผู้ปกครอง ในกรณีที่ผู้ปกครองสามารถมาโรงเรียนตามที่ทางโรงเรียนนัดหมายไว้ ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเช่นเดียวกับนักเรียน ส่วนกรณีที่ทางโรงเรียนไม่สามารถติดต่อนัดหมายผู้ปกครองได้ ผู้วิจัยจะฝากมาตราวัดให้นักเรียนนำกลับไปให้ผู้ปกครองตอบที่บ้าน และนำมาคืนที่ครูประจำชั้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package For the Social Sciences) ณ สถาบันบริการคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คำนวณและวิเคราะห์ค่าดังต่อไปนี้

1. คำนวณหาคะแนนความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมต่อสิ่งแวดล้อมของแต่ละพฤติกรรม เป็นรายบุคคลตามสูตรของพิช ไบน์
2. คำนวณหาคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมต่อสิ่งแวดล้อม เป็นรายพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดและจำแนกตามตัวแปรอิสระทั้ง 6 ตัวแปร
3. วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่มตามตัวแปรอิสระ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance)
4. ในกรณีที่พบความแตกต่างระหว่างกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการเปรียบเทียบพหุคูณด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe)

ผลการวิจัย

1. พฤติกรรมต่อสิ่งแวดล้อมที่กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีความรู้ความเข้าใจว่าเป็นพฤติกรรมที่ดี ถูก และควรอย่างมาก การสะสมสิ่งมีค่า และการสะสมวัตถุ พฤติกรรมที่ดี ถูก และควร ได้แก่ การควบคุมพืช ความรักสัตว์ การควบคุมสัตว์ การควบคุมน้ำ และอารอนุรักษความงามของธรรมชาติ ส่วนพฤติกรรมที่กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีความรู้ความเข้าใจว่าเป็นพฤติกรรมที่ไม่ดี ผิด และไม่ควร ได้แก่ การทำลายทรัพยากรธรณี การทดลองกับสัตว์ การแข่งสัตว์ การนำสัตว์มาต่อสู้กัน การทำลายพันธุ์พืช การไม่อนุรักษ์พลังงาน และการไม่อนุรักษ์พันธุ์สัตว์ รวม 7 พฤติกรรม พฤติกรรมที่ไม่ดี ผิด และไม่ควรอย่างมาก คือ การทำให้สิ่งแวดล้อมสกปรก สำหรับพฤติกรรม การอนุรักษ์ศิลปวัตถุ การเซ่นไหว้ดวงสว่างผีสว่างเทวดา ความเชื่อในไสยศาสตร์ การไขแรงงานสัตว์และการฆ่าสัตว์ เป็นพฤติกรรมที่ไม่สามารถตัดสินได้ว่าดีหรือไม่ดี ถูกหรือผิด ควรหรือไม่ควร

2. ตัวแปรอิสระทั้ง 6 ตัวแปร ยกเว้น ศาสนา มีผลต่อความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมต่อสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่าง ในระดับมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .05$ ขึ้นไป) โดยที่ สถานภาพเป็นตัวแปรที่มีผลต่อความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรมมากที่สุด รองลงมาได้แก่ สภาพความเป็นเมือง กับอาชีพหลักของครอบครัว ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 บุคคลในภูมิภาคต่าง ๆ มีความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมต่อสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จำนวน 10 พฤติกรรม

2.2 บุคคลในเขตกรุงเทพฯ ชั้นใน กรุงเทพฯ ชั้นนอก อำเภอเมือง และอำเภอชนบท มีความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมต่อสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจำนวน 13 พฤติกรรม

2.3 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นักเรียนชั้นมัธยมปีที่ 3 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ครูและบุคลากร มีความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมต่อสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจำนวน 14 พฤติกรรม

2.4 เพศชายและเพศหญิง มีความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมต่อสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจำนวน 12 พฤติกรรม

2.5 บุคคลจากครอบครัวที่มีอาชีพรับราชการ ผู้ใช้แรงงาน ธุรกิจ การค้า และลูกจ้างเอกชน มีความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมต่อสิ่งแวดล้อม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จำนวน 13 พฤติกรรม

3. ความแตกต่างกันในความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมต่อสิ่งแวดล้อมของกลุ่มต่าง ๆ จำแนกตามตัวแปรอิสระ เป็นความแตกต่างกันในระดับปริมาณเท่านั้น แต่ยังคงมีทิศทางของความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรมที่สอดคล้องไปในแนวเดียวกัน

4. กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีความปรารถนาต่อผลการกระทำทั้ง 7 ลักษณะในระดับสูง ซึ่งจัดลำดับเรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้คือ ความสำเร็จในชีวิตการทำงาน ความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ความเป็นผลดีต่อสังคม ความเป็นที่รักใคร่ชื่นชมของผู้อื่น ความสุขสบายใจ ความรู้สึกว่าตนเองมีค่านาภาคภูมิใจ และความมั่งมีทรัพย์สินเงินทอง

5. ความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรมกับการประเมินความถูกต้องของพฤติกรรมต่อสิ่งแวดล้อมของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก กล่าวคือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของการจัดอันดับพฤติกรรม มีค่าเท่ากับ 0.99

ข้อเสนอแนะ

1. ผลการวิจัยครั้งนี้ได้แสดงสภาพที่เป็นอยู่จริงของความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมต่อสิ่งแวดล้อมของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง ซึ่งผู้วิจัยเชื่อว่าจะมีประโยชน์ไม่น้อยสำหรับแนวทางในการให้การศึกษาทางด้านจริยธรรมกับสิ่งแวดล้อม สมควรที่ผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของชาติจะได้นำไปพิจารณา เพื่อช่วยในการวางแผนพัฒนาการจัดหลักสูตร การเรียนการสอนด้านจริยศึกษาและค้นหาสิ่งแวดล้อม กล่าวคือพฤติกรรมใดที่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจไปในแนวทางที่ทำให้เกิดผลเสียต่อสังคมก็ควรจะมีการวางแผนทางปรับปรุงแก้ไข หรือเปลี่ยนแปลง ในขณะเดียวกัน พฤติกรรมใดที่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจไปในแนวทางซึ่งเป็นประโยชน์ต่อสังคม ก็ควรจะสนับสนุนส่งเสริมให้คงพฤติกรรมเหล่านั้นไว้
2. ควรจะได้มีการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ อีก เช่น ศึกษาเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรมของผู้ประกอบอาชีพต่าง ๆ อย่างละเอียดเพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
3. ควรจะได้มีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมในตัวแปรอิสระอื่น ๆ เช่น ระดับการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ เป็นต้นว่า ตัวแปรเหล่านั้นมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของบุคคลหรือไม่ อย่างไร
4. ควรจะได้มีการศึกษาว่า ตัวแปรอิสระต่าง ๆ มีปฏิสัมพันธ์กันหรือไม่ ในลักษณะของการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางหรือสามทาง